

Motion till riksdagen

1989/90:K636

av Bertil Måbrink och Viola Claesson (båda vpk)

Utvidgning av den kommunala kompetensen för solidaritetsaktioner m.m.

Sedan 1985/86 har det i riksdagen lagts förslag om en utvidgning av den kommunala kompetensen så att kommuner och landsting skall kunna delta i olika solidaritetsaktioner. Intresset för olika former av solidaritetsarbete även på kommunal nivå är stort. Behoven av solidaritet, av stöd och hjälp, är oändliga. Men alltsedan frågan först restes i riksdagen så har motioner om att på detta vis utvidga den kommunala kompetensen avslagits. Man har hänvisat till att stat-kommunberedningen i sitt betänkande 1986 inte tyckte en utvidgning av den kommunala kompetensen var nödvändig. Sedan har frågan malts vidare i statliga kvarnar och nu beräknas kommunallagstiftningskommittén komma med förslag i början av 1990.

Medan utredningskvarnarna mal så ökar behoven av internationell solidaritet och den hjälp och det stöd som även kommuner och landsting kan bidra med.

Det är orimligt att en kommun t.ex. inte kan stödja palestiniernas kamp för ett fritt Palestina genom att bojkotta inköp av citrusfrukter från Israel till sina bispisningar på dagis och fritidshem, i skolor och på pensionärshotell eller ålderdomshem. Detta även om en majoritet av kommuninnevärnarna och brukarna skulle vara helt överens om tagen.

Det är orimligt att ett landsting inte har lov att skänka bort överskottsmateriel från sjukvården till behövande länder i den tredje världen, utan att ett sådant beslut kan rivas upp genom ett överklagande.

Det är orimligt och beklagligt att man i kommunerna i praktisk handling hindras från att delta i solidaritetsaktioner som engagerar eleverna i kommunens skolor. Många skolor och skolklasser ägnar sig åt insamlingar eller olika former av solidaritetsaktioner för människor i den tredje världen, mot krig, förtryck, apartheid, utsugning, miljöförstöring och andra fruktansvärda hot mot vår gemensamma framtid.

Det är orimligt att kommuner och landsting enligt lagen förbjuds att visa solidaritet genom stödköp – t.ex. bestämma sig för att endast inköpa bananer från Nicaragua – samtidigt som det är fullt möjligt för en kommun att fatta beslut om att endast inköpa giftfria varor. I det senare fallet beslutar ju också kommunen att i förväg favorisera en speciell leverantör av grönsaker eller leverantörer av grönsaker på bekostnad av andra.

I dag finns det möjlighet för kommunerna att ge s.k. katastrofhjälp. Men vem bestämmer vad som är en katastrof? Det enda rimliga är att kommuner

och landsting får möjlighet att ge hjälp på en mer långsiktig bas, just för att förhindra kommande katastrofer!

Mot. 1989/90
K636

Det statliga biståndsorganet IMPOD (Importkontoret för u-landsprodukter) är inne på just dessa tankegångar, nämligen att undersöka vilka möjligheter statliga myndigheter, kommuner och landsting har när det gäller att köpa in produkter från u-länderna.

Mycket av kommunernas och landstingens insatser kan ske genom det s.k. vänortssystemet. Det systemet är i dag i huvudsak inriktat på det kulturella och det idrottsliga området. Även om det finns undantag så är utbytet koncentrerat till vänorter inom de nordiska länderna.

Vi anser att vänortssystemet bör stödjas och uppmuntras till att omfatta också orter i den tredje världen, exempelvis i frontstaterna runt Sydafrika och i Nicaragua. Vänortssystemet bör kunna omfatta sådan praktisk hjälp som att den svenska kommunen tar emot besökare från vänorten för studier och utbildning. Likaså bör den svenska kommunen kunna medverka inte bara med att skänka vänorten av sitt överskottsmateriel utan också med att skicka ut tekniker för hjälp med installation, upplärning m.m.

Hemställen

Med hänvisning det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att den kommunala kompetensen utvidgas till att omfatta rätten till att genomföra solidaritetsaktioner och lämna u-landsbistånd också när det inte gäller akut katastrofhjälp,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om åtgärder för att uppmuntra kommunalt och landstingskommunalt vänortsutbyte, i synnerhet vänortsutbyte med orter och regioner i södra Afrika och i Nicaragua.

Stockholm den 25 januari 1990

Bertil Måbrink (vpk)

Viola Claesson (vpk)